

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 13 czerwca 2023 r.

ZPS.I.431.16.2023.SH

**Pan
Dominik Pikos
Wójt Gminy Turawa
ul. Opolska 39c
46-045 Turawa**

Wystąpienie pokontrolne

W dniu 31 marca 2023 r. w Gminie Turawa przeprowadzona została kontrola doraźna w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie¹ oraz wybranych aktów wykonawczych w związku ze skargą Pana (...) z dnia 14 marca 2023 r. (data wpływu do Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – 20 marca 2023 r.), na działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turawie², w związku ze wszczęciem procedury „Niebieskie Karty” w jego rodzinie. Szczegółowe wyniki kontroli zostały przedstawione w protokole kontroli.

Realizację zadań Gminy Turawa w kontrolowanym zakresie ocenia się **negatywnie.**

Z ustaleń kontroli wynika, że:

1. W zakresie funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w Turawie oraz grupy roboczej utworzonej do pracy z rodziną Pana (...) stwierdzono nieprawidłowości wyszczególnione (w części „stwierdzone nieprawidłowości” w punktach 1-25 oraz uchybienia wyszczególnione (w części „stwierdzone uchybienia”) w punktach 1-2.
2. **Skarga Pana (...) nie zasługuje na uwzględnienie w części dotyczącej bezpodstawnego wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” wobec niego,**

¹ (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249) Nazywana w dalszej części wystąpienia pokontrolnego: „ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”.

² Nazywany w dalszej części wystąpienia: „GOPS w Turawie”.

jako osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie wobec swojej konkubiny Pani (...).

Z akt sprawy wynika, że wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” w rodzinie skarżącego Pana (...) i jego partnerki Pani (...) nastąpiło w dniu 28 stycznia 2023 r. poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” przez przedstawiciela jednego z podmiotów wymienionych w art. 9d ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, tj. przez funkcjonariusza Policji – na podstawie powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny, co jest zgodne z art. 9d ust. 4 tej ustawy.

Stwierdzone nieprawidłowości:

1. Do dnia kontroli w jednostce, tj. 31 marca 2023 r. żadna z osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” nie została pisemnie zobowiązana do zachowania ich w tajemnicy, co jest niezgodne z art. 9c ust. 7 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
Nie zobowiązanie pisemnie osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” jest wprost naruszeniem art. 9c ust. 7 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i może prowadzić do tego, że osoby, które przetwarzają przedmiotowe dane nie zachowują ich w tajemnicy.
2. Nie wszczęto procedury „Niebieskie Karty” przez przedstawiciela szkoły, do której uczęszcza małoletnia córka Państwa (...) i (...), pomimo powzięcia w toku prowadzonych czynności zawodowych informacji o podejrzeniu stosowania przemocy wobec członka rodziny – co jest niezgodne z art. 9d ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
Nie wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” przez wychowawcę klasy, do której uczęszcza małoletnia córka Państwa (...) i (...) lub pedagoga szkolnego – w momencie powzięcia informacji o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie stanowi naruszenie art. 9d ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Powyższe znacznie opóźniło podjęcie odpowiednich działań przez Zespół Interdyscyplinarny w Turawie.
3. Nie podjęcie działań przez GOPS w Turawie w przedmiocie wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” w rodzinie Państwa (...) i (...) – pomimo powzięcia

informacji o podejrzeniu stosowania przemocy wobec członka rodziny, co jest niezgodne z art. 9d ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z art. 9d ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do realizacji czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” zostały zobligowane takie instytucje jak: jednostki pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, Policja, oświata oraz ochrona zdrowia. Przedstawiciele wyżej wymienionych służb zostali zobligowani do wszczęcia procedury w przypadku powzięcia – w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych – podejrzenia stosowania przemocy w danej rodzinie lub w wyniku zgłoszenia takiego faktu przez członka rodziny lub przez osobę, która była świadkiem takiego zachowania. Oznacza to, że uruchomienie procedury powinno nastąpić w każdej sytuacji, kiedy do przedstawiciela jednej z ww. służb trafia informacja, na podstawie której może przypuszczać, iż w danej rodzinie może dochodzić do przemocy. Niedopuszczalne jest nie wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” po uzyskaniu informacji o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie – tym bardziej, jeżeli z posiadanej wiedzy wynika, że przedstawiciel innej instytucji (pomimo powzięcia wiedzy o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie) nie podjął w tym zakresie odpowiednich działań.

4. Nierzetelnie wypełniono formularz „Niebieska Karta – A” przez funkcjonariusza Policji, tj. funkcjonariusz nie zawarł w nim istotnych informacji dotyczących stosowania przemocy w rodzinie Państwa (...).

Nie wypełnianie wszystkich części formularza „Niebieska Karta – A” i nie zapisanie w nim ważnych informacji dotyczących stosowania przemocy w rodzinie narusza przepisy związane z dokumentowaniem działań wynikających z § 10 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”³, a ponadto może spowodować opóźnienie w podejmowaniu działań lub podejmowanie działań nieadekwatnych do sytuacji panującej w rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty”.

5. Nie zachowano 7 – dniowego terminu przekazania formularza „Niebieska Karta – A” do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego, co jest niezgodne z § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

³ (Dz. U z 2021 r. Nr 209, poz. 1245), nazwane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego: „rozporządzeniem w sprawie procedury „Niebieskie Karty”

Nie zachowanie 7 – dniowego terminu, o którym mowa w § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” może wydłużyć czas przekazania go członkom grupy roboczej, a tym samym może prowadzić do opóźnienia w udzieleniu pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i jej rodzinie. W przypadku nieobecności Przewodniczącej Zespołu formularz ten powinien zostać przekazany do Zastępcy Przewodniczącego – stosownie do regulacji określonych w regulaminie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego w Turawie.

6. Skład grupy roboczej utworzonej do pracy z rodziną Państwa (...) i (...) nie został dostosowany do indywidualnej sytuacji i potrzeb tej rodziny, tj. w toku prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” do składu grupy roboczej nie został włączony kurator, pomimo wiedzy Zespołu Interdyscyplinarnego o wykonywaniu przez kuratora czynności na polecenie Sądu w tej rodzinie, co jest niezgodne z art. 9a ust. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Niedostosowanie składu osobowego grupy roboczej do indywidualnej sytuacji i potrzeb rodziny objętej procedurą „Niebieskie Karty” i może utrudnić udzielenie kompleksowej pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i jej rodzinie. Ponadto brak zaangażowania w prace grupy roboczej wszystkich wymienionych w ustawie grup specjalistów utrudnia realizację podstawowej zasady pracy z rodziną doznającą przemocy – zasady interdyscyplinarności.

7. Zaproszono osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie na spotkanie grupy roboczej przez Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego, co narusza § 16 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Podkreślić należy, że § 16 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” w sposób jednoznaczny wskazuje sposób zapraszania osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Zgodnie z literalnym brzmieniem tego przepisu to członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej zapraszają osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, na spotkanie Zespołu lub grupy roboczej. Działanie takie ma pokazać osobie, do której jest kierowane, że występującym w jej rodzinie problemem przemocy zajmą się odpowiednie służby, posiadające stosowne kwalifikacje do podejmowania odpowiednich działań w tym zakresie. Tym samym osoba zapraszana otrzymuje jasną

informację, że nie jest osamotniona w zaistniałej sytuacji i pomoc jej zostanie zaoferowana przez kompetentne instytucje.

8. Nie uczestniczenie funkcjonariusza Policji i przedstawiciela szkoły, do której uczęszcza małoletnia córka Państwa (...) i (...) – członków grupy roboczej, na zorganizowane spotkania grupy roboczej z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie oraz z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, co stanowi naruszenie § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Zgodnie z art. 9a ust. 13 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, członkowie zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych, a tym samym do ich obowiązków należy również udział w spotkaniach grupy roboczej stosownie do § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”. Ponadto należy zwrócić uwagę na fakt, że przedstawiciele poszczególnych służb włączeni do pracy w danej grupie roboczej właśnie na posiedzeniach tej grupy powinni wymieniać się informacjami w sprawie ustaleń dotyczących rodziny objętej procedurą „Niebieskie Karty” oraz przekazywać informacje o podejmowanych działaniach i wykonywanych zadaniach pozostałym członkom, a na ich podstawie cała grupa właśnie na takim posiedzeniu podejmuje decyzje, co do dalszych działań i ewentualnym modyfikowaniu planu pomocy rodzinie. Nieobecność chociażby jednego członka grupy roboczej na posiedzeniach tej grupy może zaburzyć właściwą realizację zadań przez całą grupę roboczą w ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty”.

9. Protokoły ze spotkań grupy roboczej z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie oraz z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie nie zawierają niezbędnych informacji o podejmowanych działaniach w rodzinie Państwa (...) i (...), jak również nie zawierają informacji o planowanych kolejnych działaniach w tej rodzinie, co jest niezgodne z art. 9b ust. 3 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Dokumentacja wytworzona w ramach procedury „Niebieskie Karty” powinna być sporządzana rzetelnie – z opisem podejmowanych decyzji i wnoszonych uwag przez poszczególnych uczestników posiedzenia oraz odzwierciedlać faktyczny przebieg posiedzenia. Lakoniczne sporządzanie dokumentacji przez grupy robocze może skutkować brakiem możliwości ustalenia faktycznego przebiegu

wydarzeń w konkretnej rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty” oraz zgromadzeniem niewiarygodnego materiału dowodowego, co może utrudnić dalsze postępowanie w celu rozwiązania problemu przemocy w tej rodzinie.

10. Protokoły ze spotkań grupy roboczej z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie oraz z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, nie są podpisane przez wszystkich uczestników tych spotkań, a tym samym osoby uczestniczące w tych spotkaniach nie znają treści zapisanych w protokołach i nie mają wpływu na to co zostało w nich zapisane.

Nie zapoznanie z treścią protokołu sporządzonego ze spotkania grupy roboczej wszystkich uczestników tego spotkania powoduje to, że osoby te, nie miały wpływu na to, co zostało zapisane w tym protokole, a tym samym nie mogły wnieść ewentualnych uwag i zastrzeżeń do tych zapisów. Powyższe może skutkować również tym, że osoba sporządzająca taki protokół może w sposób niewłaściwy – odbiegający do stanu faktycznego, opisać przebieg tego spotkania.

11. Przyjęcie od osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie oraz od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, oświadczenia dotyczącego wyrażenia zgody na podjęcie przez grupę roboczą działań na rzecz tych osób w ramach procedury „Niebieskie Karty”, co stanowi naruszenie art. 9d ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Niniejsza praktyka jest niedopuszczalna i nie znajduje uzasadnienia w żadnym z aktów prawnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ponadto stanowi naruszenie art. 9d ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który jednoznacznie wskazuje, że podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą nie wymaga zgody tej osoby. Ponadto stanowi również naruszenie art. 9c tej ustawy, w którym bezpośrednio wskazano kto i w jakim zakresie może przetwarzać dane osobowe.

12. Nie dostosowano opracowanego *planu pomocy rodzinie utworzonego na posiedzeniu grupy roboczej powołanej w ramach procedury „Niebieska Karta” dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i jej rodziny, do sytuacji i potrzeb rodziny Państwa (...). i (...), co jest nie zgodne z § 16 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”*. Niedostosowanie indywidualnych planów pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, które

są lakoniczne i nie zawierają szczegółowych zadań dla wszystkich członków Zespołu/grupy roboczej zajmującej się daną rodziną może doprowadzić do podejmowania przez ten Zespół/grupę roboczą nieadekwatnych działań, które mają na celu udzielenie odpowiedniej oraz kompleksowej pomocy rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty”, a tym samym realizacja zadań w ramach tej procedury będzie niezgodna z obowiązującymi przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

13. Nie wypełniono formularza „Niebieska Karta – C” na posiedzeniu grupy roboczej w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie – pomimo tego, że osoba ta stawiała się na spotkanie z grupą roboczą, co jest niezgodne z § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Nie wypełnienie formularza „Niebieska Karta – C” mimo, że istniała taka możliwość, w związku ze zgłoszeniem się osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie na spotkanie z grupą roboczą i przeprowadzeniem rozmowy z tą osobą, jest niezgodne z § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”. Takie postępowanie może skutkować niewłaściwą analizą sytuacji rodziny oraz nieodpowiednim opracowaniem indywidualnego planu pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, a to w konsekwencji może doprowadzić do podejmowania przez grupę roboczą nieadekwatnych i niewłaściwych działań mających na celu poprawę sytuacji życiowej tej osoby i jej rodziny.

14. Wypełniono formularz „Niebieska Karta – C” bez obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i poza posiedzeniem grupy roboczej – jednoosobowo przez Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego, która dodatkowo nie uczestniczyła w spotkaniu grupy roboczej z zaproszoną osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, co jest niezgodne z § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Wypełnienie formularza „Niebieska Karta – C” bez udziału osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, poza posiedzeniem grupy roboczej i jednoosobowo przez Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego, która nie uczestniczyła w spotkaniu z tą osobą, może skutkować nie tylko błędną analizą sytuacji rodziny, a przez to podejmowaniem

nieskutecznych działań zmierzających do ustania przemocy w jej rodzinie, ale także do przekłamania, a nawet sfałszowania danych w prowadzonej procedurze.

15. Nierzetelnie wypełniono formularz „Niebieska Karta – C” w zakresie *indywidualnego planu pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zakresie działań przedstawicieli:* poprzez nie określenie częstotliwości wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie przez funkcjonariusza Policji, co stanowi naruszenie § 13 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.
- Nierzetelne sporządzanie formularza „Niebieska Karta – C”, tj. nieokreślenie częstotliwości wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie może prowadzić do niedostosowania indywidualnego planu pomocy do potrzeb osoby, co do której istnieje, podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i niezapewnienia tej osobie i jej rodzinie należytego poczucia bezpieczeństwa, a przez to podejmowaniem nieskutecznych działań zmierzających do ustania przemocy w rodzinie. Ponadto brak odpowiednio dostosowanej do rodziny częstotliwości wizyt funkcjonariusza Policji w miejscu zamieszkania tej rodziny, może także spowodować u sprawcy tej przemocy poczucie bezkarności, mogące doprowadzić do eskalacji działań przemocowych.
16. Nie wypełniono formularza „Niebieska Karta – D” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie na posiedzeniu grupy roboczej – pomimo tego, że osoba ta stawiała się na spotkanie z grupą roboczą, co jest niezgodne z § 8 ust. 6 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.
- Nie wypełnienie formularza „Niebieska karta – D”, mimo, że istniała taka możliwość, w związku ze zgłoszeniem się osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie na spotkanie z grupą roboczą i przeprowadzeniem rozmowy z tą osobą, jest niezgodne z § 8 ust. 6 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”. Takie postępowanie może skutkować niedokumentowaniem istotnych faktów dla sprawy, na podstawie których członkowie Zespołu/grupy roboczej podejmują decyzję, o realizacji stosownych działań, wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie.

17. Wypełniono formularz „Niebieska Karta – D” bez obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie oraz jednoosobowo przez Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego, która dodatkowo nie uczestniczyła w spotkaniu grupy roboczej z tą osobą, co jest niezgodnie z § 8 ust. 6 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Stosownie do § 8 ust. 6 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej wypełniają formularz „Niebieska Karta – D” w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. Wypełnienie formularza „Niebieska Karta – D” tylko jednoosobowo przez funkcjonariusza Policji prowadzi do braku zaangażowania innych członków grupy roboczej do pracy z tą osobą, tj. osoba ta nie jest skonfrontowana z koniecznością wzięcia odpowiedzialności za swoje działania przed wszystkimi członkami grupy roboczej, a poszczególni członkowie tej grupy nie mają możliwości przedstawienia jej skutków stosowania przemocy w rodzinie. Również osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie zostaje pozbawiona możliwości uzyskania ważnych informacji od poszczególnych członków grupy roboczej, które mogą wpłynąć na zmianę jej zachowania, co w konsekwencji powinno prowadzić do zaprzestania stosowania przez nią przemocy w rodzinie. Ponadto osoba ta zostaje zobowiązana do zmiany swojego zachowania jedynie przez jednego członka grupy roboczej, a nie przez wszystkich członków tej grupy, co ma znaczący wpływ w pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie.

18. Nie dokumentowano (do dnia kontroli) żadnych czynności realizowanych w ramach procedury „Niebieskie Karty” przez poszczególnych członków grupy roboczej, tj. pracownika socjalnego, funkcjonariusza Policji oraz przedstawiciela oświaty, co jest niezgodne z § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Niedokumentowanie realizacji czynności może wskazywać na to, że zadania w ramach procedury „Niebieskie Karty” nie są realizowane, co z kolei może skutkować brakiem właściwej diagnozy sytuacji i potrzeb osoby dotkniętej przemocą w rodzinie i jej rodziny, a tym samym niemożnością rzetelnego opracowania indywidualnego planu pomocy. Ponadto pozbawia tą osobę kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, medycznej i pedagogicznej – w tym o formach pomocy dzieciom oraz informacji dotyczącej uprawnienia do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzenia ciała, w przypadku kiedy do takiego zdarzenia

dochodzi. Nieudzielenie odpowiedniej pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, która zwróciła się o pomoc, wywołać może również syndrom wyuczonej bezradności, co spowoduje, że w sytuacji wystąpienia kolejnego zdarzenia, nie poinformuje o tym żadnej z instytucji, będąc przekonaną, że jest to bezcelowe i nieskuteczne działanie. Zaniechanie powyższych działań przez pracownika socjalnego, funkcjonariusza Policji oraz przedstawiciela oświaty może prowadzić do zagrożenia zdrowia i życia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie oraz członków jej rodziny. Ponadto nieudzielenie kompleksowej pomocy ofierze przemocy w rodzinie spowodować może u sprawcy tej przemocy poczucie bezkarności, mogące doprowadzić do eskalacji działań przemocowych.

19. Przez półtora miesiąca – od poprzedniego spotkania grupy roboczej z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie – nie zorganizowano kolejnego spotkania tej grupy z tą osobą, a tym samym uniemożliwiono tej osobie spotkanie się ze wszystkimi członkami grupy roboczej zajmującymi się jej sprawą oraz omówienia przez członków grupy roboczej podjętych dotychczasowych działań w sprawie tej procedury, a tym samym niewłaściwie są realizowane czynności wynikające z § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.
- Niezorganizowanie kolejnego spotkania grupy roboczej z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie uniemożliwiło jej (poza pierwszym spotkaniem) spotkania się we własnej sprawie ze wszystkimi członkami tej grupy. Osoba ta została pozbawiona wiedzy o podejmowanych przez grupę roboczą działaniach oraz możliwości wpływu na te działania. Ponadto członkowie grupy roboczej nie posiadają bieżących informacji na temat sytuacji i potrzeb tej osoby i jej rodziny – bezpośrednio od niej, a to z kolei może powodować u niej poczucie braku podmiotowości we własnej sprawie.
20. Przez półtora miesiąca – od poprzedniego spotkania grupy roboczej z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie – nie zorganizowano kolejnego spotkania tej grupy z tą osobą, a tym samym uniemożliwiono tej osobie spotkanie się ze wszystkimi członkami grupy zajmującymi się jej sprawą, podczas którego między innymi byłaby możliwość przekazania informacji na temat placówek, w których udzielana jest specjalistyczna pomoc, a tym samym niewłaściwie są realizowane czynności

wynikające z § 17 ust. 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Niezorganizowanie kolejnego spotkania grupy roboczej z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie uniemożliwiło jej (poza pierwszym spotkaniem) spotkania się we własnej sprawie ze wszystkimi członkami grupy roboczej i przedstawienia im np. swojej aktualnej sytuacji rodzinnej. Ponadto nie wezwanie tej osoby na kolejne spotkanie grupy roboczej spowodować może poczucie jej bezkarności, a tym samym przyzwolenie na dalsze stosowanie przemocy. Osoba ta przez ten okres prowadzenia procedury nie jest konfrontowana z koniecznością wzięcia odpowiedzialności za swoje działania i skutki tych działań, jak również nie jest rozliczana z zobowiązań jakie powinna podjąć podczas pierwszego spotkania z grupą roboczą.

21. Zespół Interdyscyplinarny w Turawie nie zawiadomił Sądu Rodzinnego o tym, że w rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty” wychowywana jest małoletnia córka Państwa (...) oraz nie wystąpił z wnioskiem o ustalenie sytuacji rodzinnej małoletniej, co stanowi naruszenie art. 9b ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Wprowadzenie każdorazowe zawiadamianie sądu rodzinnego, o tym, że w rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty” są małoletnie dzieci nie jest obligatoryjne, niemniej niedopełnienie powyższej czynności, może skutkować brakiem poprawy sytuacji dziecka i nieudzieleniem mu odpowiedniej ochrony, tj. sąd nie przeprowadzi rozmowy wyjaśniającej i ostrzegawczej z rodzicami, nie pouczy rodziców w przedmiocie wykonywania władzy rodzicielskiej, rodzina nie zostanie poddana nadzorowi kuratora, nie zostanie ograniczona władza rodzicielska lub w przypadku poważnego jej nadużycia albo istnienia trwałych przeszkód w jej pełnieniu nie zostanie rodzicom zawieszona lub odebrana.

22. Pisma Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Turawie kierowane do GKRPA w Turawie, dotyczące wnioskowania o wszczęcie postępowania zmierzającego do poddania się leczeniu odwykowemu przez osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie oraz przez osobę, co do której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, zostały skierowane dopiero dwa miesiące od wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” w rodzinie Państwa (...) oraz ponad cztery miesiące od uzyskania pierwszej informacji dotyczącej nadużywania alkoholu przez te osoby, a tym samym realizacja zadań wynikających z art. 9b ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest opieszła.

Zbyt późne skierowanie wniosku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o wszczęcie postępowania zmierzającego do poddania się leczeniu odwykowemu przez osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie oraz przez osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie powoduje wydłużenie w czasie podejmowania czynności przez przedstawicieli GKRPA w celu wdrożenia procedury zmierzającej do poddania się leczeniu odwykowemu przez te osoby, co może skutkować pogłębianiem się choroby alkoholowej, a to z kolei może mieć wpływ na eskalację przemocy ze strony osoby stosującej przemoc i brakiem bezpieczeństwa pozostałych członków rodziny, w tym dzieci.

23. Nie motywowano osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, co jest niezgodne z § 17 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Niemotywowanie osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych utrudnia realizację działań, prowadzących do umocnienia i zwiększenia bezpieczeństwa w rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty”.

W konsekwencji może także skutkować ponownym wystąpieniem zjawiska przemocy w tej rodzinie.

24. Zorganizowanie posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego w dniu 28 stycznia 2023 r. w formie zdalnej pomimo tego, że sytuacja epidemiologiczna w tym czasie nie uzasadniała takiego trybu postępowania.

Zorganizowanie posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego w dniu 28 stycznia 2023 r. w formie zdalnej, pomimo tego, że sytuacja epidemiologiczna w tym czasie nie uzasadniała takiego trybu postępowania, było niewłaściwe. Zgodnie z instrukcją Wojewody Opolskiego dotyczącą sposobu organizacji Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz dla pracowników socjalnych do pracy z rodzinami, które przejawiają problemy opiekuńczo-wychowawcze, w związku z epidemią wirusa SARS-CoV-2 opracowaną na podstawie rekomendacji Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, dopuszczalne było organizowanie posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w systemie zdalnym jedynie w sytuacji epidemiologicznej, a nie w związku z wynikającymi trudnościami lokalowymi czy sytuacją zdrowotną Przewodniczącej Zespołu. Ponadto spotkanie się członków Zespołu

Interdyscyplinarnego w formie zdalnej może mieć istotny wpływ na prawidłowe wykonywanie zadań przez tych członków. Nie zorganizowanie posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego w sposób stacjonarny może skutkować brakiem rzetelnego omówienia sytuacji danej rodziny, bezpośredniej wymiany spostrzeżeń pomiędzy członkami, a także brakiem możliwości przekazania niezwłocznie do Zespołu Interdyscyplinarnego i kolejno do grupy roboczej niezbędnej dokumentacji będącej w posiadaniu przez poszczególnych członków tego Zespołu. Powyższe w konsekwencji może prowadzić do nie podjęcia prawidłowych działań wobec rodziny objętej procedurą „Niebieskie Karty” lub opieszałości w podejmowaniu tych działań przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego, a kolejno przez grupę roboczą.

25. Nie realizowanie obowiązków Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego przez Zastępcę Przewodniczącej Zespołu – w okresie nieobecności Przewodniczącej Zespołu spowodowanej jej chorobą, co jest niezgodne z § 5 ust. 2 Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Turawa. Nie realizowanie obowiązków Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego – w okresie jej nieobecności – przez Zastępcę Przewodniczącej Zespołu może skutkować brakiem prawidłowej realizacji zadań wynikających z procedury „Niebieskie Karty”, a tym samym może prowadzić do opóźnienia w udzielaniu pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i jej rodzinie.

Stwierdzone uchybienia:

1. Zaproszenie na spotkanie grupy roboczej kierowane do osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, nie zawiera podstawy prawnej zaproszenia, tj. § 16 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.
Zaproszenie na spotkanie grupy roboczej, które jest kierowane do osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, powinno zawierać przepisy na podstawie, których zaprasza się osobę na spotkanie grupy roboczej. Osoba zapraszana ma prawo zapoznania się z przepisami, regulującymi tryb działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, co może wzbudzić w niej poczucie bezpieczeństwa, że odpowiednie organy posiadają legitymację prawną do udzielania jej pomocy.
2. Wezwanie na spotkanie grupy roboczej kierowane do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, nie zawiera podstawy prawnej, tj. § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Wezwanie na spotkanie grupy roboczej, które jest kierowane do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, powinno zawierać przepisy na podstawie, których wzywa się osobę na spotkanie grupy roboczej. Osoba wzywana ma prawo zapoznania się z przepisami regulującymi tryb działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, na podstawie których realizowana jest wobec niej taka czynność.

Za powstałe nieprawidłowości wyszczególnione powyżej w części „stwierdzone nieprawidłowości” oraz w części „stwierdzone uchybienia” odpowiadają:

- 1) Kierownik GOPS w Turawie – bezpośrednio za nieprawidłowości wymienione w punktach 1 i 5;
- 2) przedstawiciel PSP w (...) – bezpośrednio za nieprawidłowość wymienioną w punkcie 2, pośrednio Dyrektor tej szkoły za brak właściwego nadzoru nad tym zagadnieniem;
- 3) pracownik socjalny GOPS w Turawie – bezpośrednio za nieprawidłowość wymienioną w punkcie 3, pośrednio Kierownik GOPS w Turawie za brak właściwego nadzoru w tej sprawie;
- 4) funkcjonariusz Komisariatu Policji w Ozimku – bezpośrednio za nieprawidłowości wymienione w punkcie 4 i 8, pośrednio przełożony funkcjonariusza za brak właściwego nadzoru w tej sprawie;
- 5) Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego w Turawie – za nieprawidłowości wymienione w punktach 6, 7, 14, 15, 17, 22, 24 oraz uchybienie wymienione w punkcie 2;
- 6) członkowie grupy roboczej – bezpośrednio za nieprawidłowości wymienione w punktach 9, 10, 11, 12, 13, 16, 18, 19, 20, 21, 23 oraz uchybienie wymienione w punkcie 1, pośrednio Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego za brak właściwego nadzoru nad pracą grupy roboczej;
- 7) Zastępca Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego w Turawie – bezpośrednio za nieprawidłowość wymienioną w punkcie 25.

W związku z powyższym, na podstawie § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 126, poz. 718)

zalecam:

- 1) pisemne zobowiązanie osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” do zachowania**

- ich w tajemnicy – stosownie do art. 9c ust. 7 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 2) wszczynanie procedury „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli szkoły i podejmowanie działań przez GOPS w Turawie w przedmiocie wszczęcia tej procedury w każdym przypadku powzięcia informacji o podejrzeniu stosowania przemocy wobec członka rodziny – stosownie do art. 9d ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
 - 3) rzetelne wypełnianie formularzy „Niebieska Karta – A”, tj. w taki sposób, żeby zawarte w nim były wszystkie istotne informacje dotyczące stosowania przemocy w danej rodzinie;
 - 4) zachowanie 7 – dniowego terminu przekazania formularza „Niebieska Karta – A” do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego – stosownie do § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
 - 5) dostosowywanie składu grupy roboczej utworzonej do pracy z daną rodziną do indywidualnej sytuacji i potrzeb tej rodziny – stosownie do art. 9a ust. 11 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
 - 6) zapraszanie osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie na spotkanie grupy roboczej przez Zespół/grupę roboczą – stosownie do § 16 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
 - 7) uczestniczenie funkcjonariusza Policji i przedstawiciela szkoły – członków grupy roboczej w organizowanych spotkaniach tej grupy z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie oraz z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie – stosownie do § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
 - 8) rzetelne sporządzanie protokołów ze spotkań grupy roboczej z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie oraz z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, tj. w taki sposób, żeby zawierały niezbędne informacje o realizowanych działaniach w danej rodzinie, jak również informacje o planowanych kolejnych działaniach – stosownie do art. 9b ust. 3 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz stosownie do § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
 - 9) umożliwienie zapoznawania się z treścią protokołów ze spotkań grupy roboczej z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta

- przemocą w rodzinie oraz z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie oraz podpisywania ich przez wszystkich uczestników tych spotkań;
- 10)nie przyjmowanie od osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie oraz od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, oświadczenia dotyczącego wyrażenia zgody na podjęcie przez grupę roboczą działań na rzecz tych osób w ramach procedury „Niebieskie Karty” – stosownie do art. 9d ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
 - 11)dostosowywanie indywidualnego planu pomocy rodzinie dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, do sytuacji i potrzeb danej rodziny – stosownie do § 16 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
 - 12)rzetelne wypełnianie/sporzządzanie formularza „Niebieska Karta – C” na posiedzeniu grupy roboczej w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie – stosownie do § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
 - 13)wypełnianie/sporzządzanie formularza „Niebieska Karta – D” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie na posiedzeniu grupy roboczej stosownie do § 8 ust. 6 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
 - 14)dokumentowanie – na bieżąco – wszystkich działań i czynności realizowanych w ramach procedury „Niebieskie Karty” przez poszczególnych członków grupy roboczej i przekazywanie tej dokumentacji niezwłocznie po tych czynnościach do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego – stosownie do § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
 - 15)organizowanie kolejnych posiedzeń grupy roboczej oraz kolejnych spotkań z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie z częstotliwością, jaka wynika z potrzeby procedury prowadzonej w danej rodzinie, biorąc pod uwagę również potrzebę uniemożliwienia tym osobom spotkania się ze wszystkimi członkami grupy roboczej zajmującymi się ich sprawą oraz omówienia przez członków grupy roboczej podjętych dotychczasowych działań w sprawie

- danej procedury – stosownie do § 16 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
- 16) zawiadamianie Sądu Rodzinnego o tym, że w rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty” wychowywane są małoletnie dzieci, występowanie z wnioskiem o ustalenie sytuacji rodzinnej tych małoletnich oraz przekazywanie wszelkich istotnych informacji z prowadzonej procedury, które mogą mieć znaczenie dla podejmowanych przez Sąd decyzji – stosownie do art. 9b ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
 - 17) kierowanie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pism dotyczących wszczęcia postępowania zmierzającego do poddania się leczeniu odwykowemu przez osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie lub przez osobę, co do której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie bez zbędnej zwłoki, w celu właściwej realizacji zadań wynikających z art. 9b ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest opieszala;
 - 18) motywowanie osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie do udziału w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie – stosownie do § 17 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
 - 19) organizowanie posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w formie stacjonarnej – jeżeli sytuacja epidemiologiczna nie wymaga organizacji takiego posiedzenia w formie zdalnej;
 - 20) realizowanie obowiązków Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego przez Zastępcę Przewodniczącej Zespołu – w okresie nieobecności Przewodniczącej Zespołu spowodowanej np. chorobą – stosownie do § 5 ust. 2 Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Turawa;
 - 21) wskazywanie w zaproszeniach na spotkanie grupy roboczej kierowanych do osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, podstawy prawnej zaproszenia, tj. § 16 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”;
 - 22) wskazywanie w wezwaniach na spotkanie grupy roboczej kierowanych do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, podstawy prawnej wezwania, tj. § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”.

Pouczenie

Informację o sposobie wykonania zaleceń, a także o działaniach podjętych na rzecz ich realizacji lub o przyczynach nie podjęcia tych działań, należy przedłożyć do Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, w terminie 30 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia.

Stosownie do art. 7 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do nadzoru i kontroli, o których mowa w ust. 1 pkt 5 i 6 tej ustawy, stosuje się odpowiednio przepisy art. 126-133 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁴.

Kontrolowanej jednostce zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej przysługuje prawo do zgłoszenia zastrzeżeń do otrzymanych zaleceń pokontrolnych w terminie 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych - podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.

Z up. Wojewody Opolskiego

Beata Jabłońska

Zastępca Dyrektora

Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

⁴ (Dz. U. z 2023 r., poz. 901).